

Regina) Mamă Elena)
Un exil cât o viață.
Poveștea unei femei nefericite

COLECȚIA REGALĂ
prezentată de Dan-Silviu Boerescu VOL. XXVI

Colecția REGALĂ
Coperta: Stelian BIGAN

DAN-SILVIU BOERESCU

**Regina Mamă Elena – Un exil cât o viață. Povestea unei femei
nefericite: docu-drame și mituri istorice însoțite de consemnări
din presă**

Conține bibliografie

Ediție digitală
ISBN 978-606-992-592-8

© INTEGRAL, 2022

Editor: Costel POSTOLACHE
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Regina) Mamă Elena)
Un exil cât o viață.
Povestea unei femei nefericite

Docu-drame și mituri istorice
evocate de Dan-Silviu Boerescu,
însoțite de consemnări din presă

INTEGRAL

Sumar

O Prințesă grecoaică și tinerețea ei zbruciumată
într-o țară zguduită de evenimente sângeroase / 7

Două nunți la indigo și atâtea speranțe irosite
pentru monarhiile balcanice / 29

Venirea pe lume a Principelui Mihai
și controversesele unei sarcini pe repede înainte / 49

Imposibila împăcare:
despărțirea *de facto* și *de jure* de Carol al II-lea / 61

Primul exil florentin și revenirea în țară / 73

Cu Dumnezeu în suflet! / 91

Salvatoarea orfanilor evrei / 99

Confruntarea cu comuniștii și tancurile sovietice / 105

Decenii de surghiun amar
și câteva episoade luminoase / 113

Întoarcerea acasă și sfârșitul tragicului periplu princiar:
alături, pe vecie, de fiul ei iubit / 121

Lămuriri bibliografice / 135

*O Prințesă grecoaică
și tinerețea ei zbuciumată într-o țară
zguduită de evenimente sângeroase*

Viața Reginei Elena, mama Regelui Mihai I al României, a fost „o viață de Cenușăreasă derulată invers”. Descendentă a Țarinei Ecaterina cea Mare, a Reginei Victoria și a lui Iacob I al Angliei, nepoată de împărați și fiică de regi, Elena părea sortită unei existențe senine de suverană. A devenit, într-adevăr, regină, dar nu a domnit niciodată. Tatăl, soțul, fiul și fratele ei au fost forțați, rând pe rând, să renunțe la coroană. A suportat umilințe la care femeile nu sunt de obicei supuse, și cu atât mai puțin reginele.

Regina-Mamă Elena a României (la naștere Principesă a Elenilor și de Danemarca, 3 mai 1896, Atena – 28 noiembrie 1982, Lausanne, Elveția) a fost soția Principelui Moștenitor Carol al României (viitorul Rege Carol al II-lea) și mama Regelui Mihai I al României.

Născută în familia regală a Greciei, s-a căsătorit cu Principele Carol al României în 1921, dând în același an naștere Principelui Mihai al României, eveniment considerat – după șirul nesfârșit de aventuri erotico-melodramatice ale

moștenitorului tronului – drept cea mai mare speranță a Monarhiei române. După ce, la sfârșitul anului 1925, Carol a rămas în străinătate cu malefica și controversata sa amantă, Elena Lupescu, Princesa Elena s-a ocupat de educația fiului ei, devenit Moștenitor al tronului, în condițiile renunțării la linia dinastică a tatălui său. În timpul primei domnii a Regelui Mihai (1927-1930), Elena a divorțat de Carol. O dată, însă, cu reîntoarcerea lui Carol din străinătate și uzurparea tronului fiului său (la 8 iunie 1930), Elena a pierdut controlul legal asupra soției copilului său, fiind supusă unei campanii de șicane din partea fostului soț, devenit suveran. În cele din urmă, Princesa Elena a preferat să părăsească România (1932), fiindu-i permis, în anumite condiții umilitoare, să își vadă fiul timp de două luni în fiecare an și stabilindu-se la Vila Sparta din Florența.

După abdicarea lui Carol al II-lea în contextul tulburare al izbucnirii celei de-a doua conflagrații mondiale și al pierderilor teritoriale mutilante suferite de România, dictatorul Ion Antonescu i-a cerut să se întoarcă în țară, Elena revenind în septembrie 1940 în România și primind titlul de *Regină Mamă* și apelativul *Majestate*. A devenit cel mai apropiat consilier și confident al Regelui Mihai, un suveran încă foarte tânăr (19 ani!). Dar, în realitate, puterea în stat era deținută în totalitate de Ion Antonescu, care în prima parte a guvernării sale a luat o serie de măsuri controversate și a dezlănțuit un genocid împotriva minorității evreiești, însă Regina Elena a reușit prin intervenții pe lângă acesta să amelioreze soarta multor persoane, meritul fiindu-i recunoscut mai târziu de Institutul Yad Vashem, care i-a conferit titlul de „Drept între popoare”.

În urma loviturii de stat de la 23 august 1944, dictatura antonesciană a fost înlocuită (după trei scurte guverne constituționale) de dictatura Partidului Comunist din România, monarhia fiind tot mai izolată și, în contextul prezenței armatei sovietice pe teritoriul țării, în imposibilitatea de a se opune comunizării țării, greva regală eșuând și rămânând doar un exemplu simbolic de demnitate. După abdicarea forțată a Regelui Mihai, la 30 decembrie 1947, Elena a împărțășit soarta fiului ei, trăindu-și restul vieții în exil, la Florența. În ultimii ani s-a mutat, din cauza sănătății, la Lausanne, apoi la Versoix.

... Povestea vieții acestei nefericite și atât de chinuite Prințese începe, însă, pe meleagurile încărcate de istorie ale Eladei moderne, un stat tânăr, abia emancipat de sub tirania otomană în secolul al XIX-lea și bulversat de luptele pentru putere.

Elena s-a născut la 3 mai 1896 la Atena, iar la naștere a avut titlul de Prințesă a Greciei și a Danemarcei. A avut trei frați – George, Alexandru și Paul și două surori – Irina și Ecaterina. Ea a fost fiica cea mai mare a Principelui Moștenitor Constantin I al Elenilor și a Prințesei Sofia a Prusiei.

Părinții săi au fost implicați direct în șirul de evenimente sângeroase care au definit istoria noului stat elen la sfârșitul veacului al XIX-lea și în prima parte a celui următor. Constantin I (2 august 1868 – 11 ianuarie 1923) a fost de două ori Rege al Greciei: din 1913 până în 1917 și din 1920 până în 1922. Anterior, el a fost comandantul armatei elene în timpul războiului greco-turc din 1897 și a condus forțele grecești în timpul războaielor balcanice din 1912-1913, în urma cărora Grecia a câștigat Salonicul și și-a dublat populația

și suprafața. A devenit prima oară Rege al Greciei la 18 martie 1913 după asasinarea tatălui său. Născut la 2 august 1868 la Atena și botezat la 12 august, Constantin a fost cel mai mare fiu al Regelui George I al Greciei și al Reginei Olga. A primit numele Constantin după bunicul matern, Marele Duce Constantin Nicolaevici al Rusiei, dar și după împărații bizantini. În familie era cunoscut sub numele Tino. Așa cum a fost prevăzut prin constituție, Constantin și frații săi au fost crescuți în religia ortodoxă greacă, spre deosebire de tatăl lor care a rămas luteran. Prințul a avut o copilărie fericită, între Palatul Regal din Piața Syntagma din Atena și Palatul Tatoi, la poalele muntelui Parnes. Pentru Constantin și frații săi, genitorii lor, George și Olga, au fost niște părinți foarte grijulii; regele își petrecea adesea timpul în compania copiilor și se juca cu ei. Cu părinții și cu bona, Constantin vorbea în limba engleză, iar la școală în greacă. În 1884, Constantin, la vârsta de 16 ani, a fost declarat major. Cu această ocazie a primit titlul de Prinț Moștenitor și cel de Duce de Sparta. Constantin a plecat, apoi, doi ani în Germania unde și-a completat studiile. La Berlin, la curtea Hohenzollernilor, Constantin o reîntâlnește pe Prințesa Sofia a Prusiei, pe care o cunoscuse cu câțiva ani în urmă la reședința unchiului său, Prințul de Wales. Cei doi tineri s-au îndrăgostit și s-au logodit la 3 septembrie 1888. La 27 octombrie 1889, Constantin și Sofia s-au căsătorit la Atena și au avut două ceremonii religioase, una publică ortodoxă și alta privată protestantă. Festivitățile au reunit la Atena reprezentanți ai tuturor caselor regale europene. Wilhelm al II-lea al Germaniei, Christian al IX-lea al Danemarcei, viitorul rege Eduard al VII-lea al Regatului